

Časté dotazy k novelizovanému zákonu o sociálních službách týkající se vzdělávání a kvalifikace sociálních pracovníků a pracovníků v sociálních službách

Zákon o sociálních službách od počátku své účinnosti (1.1.2007) stanoví zaměstnavateli (dle § 111 odst. 1) povinnost zajistit sociálnímu pracovníku nebo pracovníku v sociálních službách (dle § 116 odst. 9) v rámci prohlubování kvalifikace další vzdělávání. Formy dalšího vzdělávání jsou:

- a) **specializační vzdělávání zajišťované vysokými školami a vyššími odbornými školami navazující na získanou odbornou způsobilost k výkonu povolání sociálního pracovníka,**
- b) **účast v kurzech s akreditovaným programem, a ve vzdělávacích programech organizovaných ministerstvy, jimi zřízenými osobami nebo jim podřízenými správními úřady, které se týkají oboru činnosti sociálního pracovníka,**
- c) **odborné stáže,**
- d) **účast na školicích akcích,**
- e) **účast na konferencích.**

V letech 2024 a 2025 došlo k novelizacím zákona o sociálních službách a od 1.7.2024 je zaměstnavatel povinen zajistit sociálnímu pracovníku a od 1.3.2025 pracovníku v sociálních službách další vzdělávání v rozsahu nejméně **48 hodin za 2 po sobě jdoucí kalendářní roky**. V případě, že pracovní nebo služební poměr sociálního pracovníka u téhož zaměstnavatele netrvá celý kalendářní rok, nebo v případě omluvené nepřítomnosti v práci v rozsahu **delším než 1 kalendářní měsíc**, se rozsah dalšího vzdělávání krátí o 2 hodiny za každý takový kalendářní měsíc. Povinnost zabezpečit další vzdělávání se nevztahuje na zaměstnance ve zkušební době. U pracovníků v sociálních službách se povinnost účasti na dalším vzdělávání nevyžaduje za kalendářní rok, v němž pracovník v sociálních službách úspěšně dokončil akreditovaný kvalifikační kurz.

Zde jsou uvedeny nejčastější dotazy:

Kolik hodin dalšího vzdělávání musí sociální pracovník nebo pracovník v sociálních službách splnit v roce 2024 a 2025 a v dalších letech?

Obecně lze uvést, že předmětných 48 hodin dalšího vzdělávání musí být splněno v každých 2 po sobě jdoucích letech. Tímto se dosáhne jistoty určitého kontinuálního vzdělávání v tom smyslu, že bude postaveno najisto, že **vždy alespoň jednou za 2 roky dojde u pracovníka ke splnění povinného vzdělávání** např. absolvováním delšího vzdělávacího programu. Rozhodné jsou tedy „každé 2 roky“.

Příklad: Sociální pracovník, který nastoupil k 1.1.2024 na dobu neurčitou má povinnost dalšího vzdělávání následně za roky 2024-2025 (za tyto roky musí vykázat 48 hodin dalšího vzdělávání), 2026-2027 (stejný princip)...

Obdobně bude postupováno u pracovníků v sociálních službách. Pracovník, který nastoupil k 1.1.2025 na dobu neurčitou má povinnost dalšího vzdělávání následně za roky 2025-2026, poté za roky 2027-2028...

Z toho vyplývá, že například v roce 2027 se bude u zaměstnanců kontrolovat období 2025-2026, v roce 2028 období 2026-2027 a v roce 2029 období 2027-2028. Záleží na dni nástupu pracovníka do zaměstnání, jaké bude mít kontrolované období.

Jak je to s absolvováním kvalifikačního kurzu pro pracovníky v sociálních službách v návaznosti na další vzdělávání?

Pokud pracovník v sociálních službách v určitém kalendářním roce absolvoval akreditovaný kvalifikační kurz, pak v tomto roce se na něj nevztahuje povinnost účasti na dalším vzdělávání podle § 116 odst. 9 věty první zákona o sociálních službách. Splnění této povinnosti se u daného pracovníka bude vyžadovat vždy v průběhu následujících 2 po sobě jdoucích kalendářních let. Pracovník musí absolvovat celkem 48 hodin dalšího vzdělávání za tyto 2 po sobě jdoucí kalendářní roky. Dále je nutné zohlednit ustanovení § 116 odst. 7 zákona o sociálních službách, které stanoví, že podmínku absolvování kvalifikačního kurzu je třeba **splnit do 12 měsíců ode dne nástupu zaměstnance do zaměstnání** (*pozn. od 1.1.2026 došlo k novelizaci § 116 odst. 7 zákona a lhůta pro absolvování kurzu je od tohoto data zkrácena z původních 18 na 12 měsíců*).

Pokud tedy například zaměstnanec nastoupil do zaměstnání 1.1.2025, je povinen do 31.6.2026 absolvovat kvalifikační kurz, vztahuje se na něj předchozí právní úprava se lhůtou 18 měsíců.

Pokud zaměstnanec nastoupí do zaměstnání např. 1.4.2026, je povinen do 31.3.2027 absolvovat kvalifikační kurz, vztahuje se na něj již nová lhůta 12 měsíců. Pokud tento pracovník absolvuje v roce 2026 akreditovaný kvalifikační kurz, pak v roce 2026 již nemusí absolvovat žádné další vzdělávání. Povinnost účasti na dalším vzdělávání v rozsahu 48 hodin bude nutné splnit v následujících letech 2027-2028.

Dále je nutné dodat, že se na zaměstnance nemůže vztahovat podmínka dalšího vzdělávání, dokud nemají splněno vzdělání kvalifikační. Dotčené zákonné ustanovení je tak nutné vykládat v kontextu toho, že ukončení kvalifikačního kurzu znamená získání kvalifikace a teprve od této chvíle pro zaměstnance platí povinnost dalšího vzdělávání.

Jak je to nově s akreditovanými kurzy?

Od 1.1.2026 došlo k novelizaci § 111 odst. 2 (navazuje § 116 odst. 9) a **je tedy v současné době možné započítat do povinného vzdělávání také kurzy akreditované jinými ministerstvy, dále vzdělávací programy, které organizují přímo ministerstva nebo jimi zřízené osoby či podřízené úřady, které se týkají oboru činnosti pracovníka,**

Akceptovatelné jsou tedy akreditované kurzy a vzdělávací programy všech ministerstev, které souvisejí s konkrétním oborem činnosti sociálního pracovníka nebo pracovníka v sociálních službách. Např. sociální pracovník, který působí v terapeutické komunitě pro léčbu závislostí si může do dalšího vzdělávání započítat akreditovaný

psychoterapeutický kurz/výcvik akreditovaný MŠMT apod., dále např. sociální pracovník SPOD si může do dalšího vzdělávání započítat vzdělávací program zaměřený na problematiku SPOD, který pořádá VCVSCR s akreditací instituce od Ministerstva vnitra (pozn. MV již neakredituje vzdělávací programy, akredituje pouze vzdělávací instituce nabízející vzdělávací programy).

Dále podrobněji k vysvětlení pojmů:

Pojem „osoba zřizovaná ministerstvy“ je širší a zahrnuje:

- a. příspěvkové organizace ministerstev,
- b. školské právnické osoby zřizované MŠMT podle školského zákona,
- c. veřejné kulturní instituce zřízené ministerstvy se souhlasem vlády.

Příspěvkové organizace Ministerstva práce a sociálních věcí: MPSV je zřizovatelem pěti zařízení sociální péče – Centrum sociálních služeb Tloskov, Centrum pobytových a terénních sociálních služeb Zbůch, Centrum sociálních služeb pro osoby se zrakovým postižením v Brně-Chrlicích, Centrum Kociánka a Centrum sociálních služeb Hrabyně. Dále je zřizovatelem Výzkumného institutu práce a sociálních věcí (VIPSV) a Technické inspekce České republiky (TI ČR).

Podřízenými správními úřady Ministerstva práce a sociálních věcí jsou: Úřad práce ČR (ÚP ČR), Česká správa sociálního zabezpečení (ČSSZ), Státní úřad inspekce práce (SÚIP) a Úřad pro mezinárodněprávní ochranu dětí (ÚMPOD).

Jak je to s registrací dokladů o vzdělání?

Od 1.1.2026 došlo k novelizaci § 79 odst. 5 písm. f) a § 79 odst. 8 zákona. Dokumenty prokazující odbornou způsobilost se s účinností od tohoto data dokládají v prostých kopiích. Registrující orgán může v případě důvodné pochybnosti o pravosti kopie dokladu vyzvat žadatele (zaměstnavatele) k předložení originálu nebo úředně ověřené kopie dokladu. Nevyhoví-li žadatel výzvě, považuje se dokládaná skutečnost za neprokázanou.

Zaměstnavatel odpovídá za personál, který je k činnosti v sociálních službách kvalifikovaný, proto by měl vyžadovat (před zahájením pracovního poměru) po svých zaměstnancích předložení originálů dokumentů o vzdělání a kvalifikaci, a z těchto dokumentů vyhotovovat kopie pro registraci. Informaci, že kopie byla vyhotovena z originálu (nebo případně ověřené kopie) dokumentu pak na kopii dokumentu zaznamenat a podepsat. Tím lze předejít častějším žádostem krajského úřadu o vidimaci.

Mgr. Dagmar Putyrová, vrchní ministerský rada v odd. koncepce sociální práce, sociálního bydlení a řešení bezdomovectví MPSV, dagmar.putyrova@mpsv.cz
Praha, 24. 2. 2026